

A young man in a dark jacket and jeans walks down a modern hallway. The scene is framed by a large, thick red circle. The background is blurred, suggesting motion or a long perspective.

I VÄNTAN PÅ LIVET

– om situationen för
ungdomar som kommit
ensamma till Sverige



Rädda Barnen

Brist på respekt för barns rättigheter visas tydligt i asylprocessen: ensamkommande unga behöver fortsatt stöd

Rapporten *I väntan på livet* lyfter röster från ungdomar som kom ensamma som barn till Sverige under 2015–2016. Deras berättelser tillsammans med erfarenheterna från professionella och ideella som mött ungdomarna i Rädda Barnens verksamheter visar hur den så kallade nya gymnasielagens krav ofta ter sig orimliga att nå upp till. Rapporten fokuserar på fyra återkommande teman; hälsa, studier, arbete och boende där flera brister i samhället synliggörs.

Vi vill se ett fortsatt stöd för unga som kommit ensamma som barn även när de fyller 18 år, för att här och nu möjliggöra en mjukare övergång in i vuxenlivet och för att ge dem förutsättningar att klara sig själva i framtiden.

RÄDDA BARNENS REKOMMENDATIONER:

Rekommendationer för kommuner:

- Säkerställ att det finns tillräckligt med studieplatser som uppfyller kraven enligt NGL.
- Möjliggör för ungdomarna att fullfölja påbörjade studier även efter 18-årsdagen – oavsett migrationsrättslig status.
- Förtydliga i riktlinjer och kommunikation att kommunerna har ansvar för att tillhandahålla boende för de som varaktigt vistas i kommunen, inklusive unga med uppehållstillstånd på NGL.
- Möjliggör för ensamkommande unga att stanna kvar i kommunen efter 18-årsdagen.
- Samverka med civilsamhället för att skapa bättre förutsättningar för ungdomarna, bland annat genom att säkerställa att de har tillgång till grundläggande humanitära behov.
- Säkerställ att socialtjänsten har god kunskap om vad ungdomarnas rätt till hjälp och stöd innebär utifrån socialtjänstens uppdrag.
- Socialtjänsten bör aktivt samverka med andra samhällsaktörer som kommer i kontakt med ungdomarna.

Rekommendationer för regioner:

- Öka kunskapen inom vården om rättigheter för barn och unga som lever utan papper.
- Ge förutsättningar, i form av mer resurser och ökad kunskap om ungdomarnas situation, för att möjliggöra ett hälsofrämjande arbete där individens särskilda situation och behov tas i beaktning, med ett särskilt fokus på psykisk ohälsa och missbruk.

Rekommendationer på nationell nivå:

- Utöka stödet till kommuner med ungdomar med uppehållstillstånd enligt NGL, för att ge kommunerna möjlighet att ge studiestöd och vägledning i större omfattning.
- Ändra kravet på anställning enligt NGL till ett krav på sysselsättning. Detta skulle innebära ett krav på att ungdomarna har någon typ av egen försörjning. Detta kan vara högre studier, kortare eller längre anställningar och även anställningar med lönebidrag.
- Förläng tiden för att hitta ett arbete eller sysselsättning efter avklarade studier och sänk kraven på dess varaktighet för att dessa ska vara möjliga att uppnå utifrån målgruppens förutsättningar och med beaktande av samhällseffekterna av covid-19.
- Ta fram en långsiktig nationell hemlöshetsstrategi för minskad hemlöshet bland unga i Sverige.
- Tillsätt ett nationellt samordningsuppdrag på nationell nivå, med ansvar för den sociala situationen för ensamkommande unga som befinner sig i Sverige.
- Säkerställ förutsättningar för hållbarhet och långsiktighet i civilsamhällets insatser.